

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 608/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sp 41/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sp 41/2014 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sp 41/2014 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **8 000 eur**, ktoré jej **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **392,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 608/2022 z 3. novembra 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú ústavnému súdu 15. júna 2022, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sp 41/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie 20 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „mesto Bratislava“) rozhodnutím z 13. februára 2014 sťažovateľke nepriznalo nárok na bytovú náhradu, sťažovateľka podala proti rozhodnutiu opravný prostriedok, ktorý mesto Bratislava spolu so spisovým materiálom 7. mája 2014 doručilo na rozhodnutie krajskému súdu. Na základe výzvy krajského súdu z 21. mája 2014 právny zástupca sťažovateľky predložil konajúcemu súdu 10. júna 2014 požadovanú plnú moc a neskôr sa zo súdneho pojednávania nariadeného na 28. november 2014 ospravedlnil a krajskému súdu udelil súhlas, aby vec prejednal v jeho a sťažovateľkinej neprítomnosti. Na podklade výzvy krajského súdu z 25. septembra 2020 právny zástupca sťažovateľky súdu 12. októbra 2020 oznámil, že na podanom opravnom prostriedku naďalej trvá, a krajský súd následne 13. októbra 2020 vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na predloženie odvolacej repliky k vyjadreniu mesta Bratislavy z 22. apríla 2014. Napriek tomu zostal krajský súd nečinný a v napadnutom konaní nevykonal ku dňu podania ústavnej sťažnosti žiadny úkon.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

3. Krajský súd vo vyjadrení odkázal na stanovisko zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že odvolanie sťažovateľky bolo krajskému súdu doručené 7. mája 2014, sťažovateľka ani jej právny zástupca sa na termín súdneho pojednávania nariadený na 28. november 2014 nedostavili, krajský súd 27. marca 2018 zaslal žalovanému výzvu na vyjadrenie sa k listinnému dôkazu predloženému sťažovateľkou 6. novembra 2017 a pojednávanie nariadené na 20. november 2018 bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené. Krajský súd 25. septembra 2020 zaslal právnenému zástupcovi sťažovateľky výzvu na vyjadrenie sa k zotrvaní na podanom opravnom prostriedku, na ktorú právny zástupca reagoval podaním z 12. októbra 2020, a následne mu krajský súd 13. októbra 2020 zaslal výzvu na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného z 22. apríla 2014, na ktorú právny zástupca sťažovateľky reagoval 16. novembra 2020. Zákonná sudkyňa ďalej upozornila nielen na nadmerný počet prípadov rozhodovanej agendy, ale akcentovala, že právna vec sťažovateľky jej bola pridelená 13. júna 2022, a to na základe dodatku k rozvrhu práce č. 7 účinného od 1. júna 2022 a v napadnutom konaní na 7. február 2023 nariadila termín súdneho pojednávania.

II.2. Replika sťažovateľky:

4. Sťažovateľka rozporovala tvrdenie zákonnej sudkyne o nedostavení sa na termín súdneho pojednávania, keďže krajskému súdu udelila súhlas na konanie v jej neprítomnosti, vyjadrila presvedčenie, že termín pojednávania (7. február 2023, pozn.) bol nariadený v dôsledku podania ústavnej sťažnosti, pričom celkovú dobu trvania napadnutého konania nemôže ospravedlniť ani početnosť rozhodovanej agendy zákonnej sudkyne.

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a príloh k podanej ústavnej sťažnosti je zřejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať

d'alsie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku zo 16. 12. 2003, č. 58172/00) zohľadňuje právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložitá. Námietka zložitosti konania navyše nevyplýva ani z vyjadrenia krajského súdu. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

9. Reflektujúc predmet napadnutého konania (bod 2 tohto nálezu, pozn.) je primárne nutné zdôrazniť, že ide o konanie, ktoré si z objektívnych dôvodov zasluhuje zvýšenú pozornosť, keďže sa rozhoduje aj o bytovej otázke sťažovateľky (m. m. I. ÚS 515/2019), čo, prirodzene, implikuje potrebu včasnej reakcie krajského súdu. Bez potreby podrobnej analýzy jednotlivých úkonov uskutočnených v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že napadnuté konanie od predloženia súdneho spisu krajskému súdu (7. máj 2014, pozn.) trvá viac ako osem rokov bez toho, aby v prejednávanej veci bolo právoplatne rozhodnuté, čo nie je z časového hľadiska akceptovateľné. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že zákonná sudkyňa termín pojednávania (7. február 2023, pozn.) nariadila takmer bezprostredne po pridelení sťažovateľkinej veci.

10. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu, že na celkovú dĺžku konania mala vplyv zaťaženosť zákonnej sudkyne (bod 3 tohto nálezu, pozn.), predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020).

11. V konklúzii predneseného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu uvedených práv sťažovateľky. S prihliadnutím na to,

že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

12. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť krajského súdu, predmet konania, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že krajský súd medziasom nariadil termín súdneho pojednávania, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal s'ťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie 8 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu s'ťažovateľky nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

13. Ústavný súd vychádzal z obsahu s'ťažnostného spisu (§ 62 ZoÚS v spojení s § 251 a nasl. Civilného sporového poriadku) a s'ťažovateľke podľa § 73 ods. 3 ZoÚS priznal náhradu trov právneho zastúpenia (body 4 a 5 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia uskutočnené v roku 2020 v sume jedenkrát po 177 eur a režijný paušál v sume jedenkrát 10,62 eur, a podanie ústavnej s'ťažnosti v roku 2022 v sume jedenkrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume jedenkrát po 11,63 eur, t. j. spolu 392,75 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov]. Ústavný súd náhradu za repliku s'ťažovateľke nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci. Napriek tomu, že ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vedenom finančnou správou Slovenskej republiky zistil, že právny zástupca s'ťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane, s prihliadnutím na s'ťažnostný návrh (s'ťažovateľka, resp. jej právny zástupca sa nedomáhajú priznať odmenu zvýšenú o DPH, pozn.), ako aj dátum registrácie právneho zástupcu s'ťažovateľky ako platiteľa DPH (26. august 2022, pozn.) ústavný súd priznanú odmenu o 20 % daň z pridanej hodnoty nezvýšil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu